

**KEKS
LISTOPAD
2025**

KROZ FULIR DO OTVORENOG PRISTUPA

Josipa Karadžole, Centar za znanstvene informacije

Lorena Palameta, Centar za znanstvene informacije

SADRŽAJ

1. Kratak uvod u FULIR
2. Prikaz unosa radova
3. Creative Commons licencije
4. Q&A

FULIR = Full-text Institutional Repository of the Ruđer Bošković Institute

- platforma za prikupljanje, pohranu i dugotrajno očuvanje znanstvene produkcije i dokumentarnih materijala Instituta Ruđer Bošković
- pokretač CZI uz programsko rješenje Eprints

ideja:

"...okupiti cjelokupnu znanstvenu produkciju djelatnika IRB-a koja će biti besplatno dostupna u otvorenom pristupu cjelokupnoj javnosti."

U FULIRU SE ARHIVIRAJU:

radovi objavljeni u časopisima

audio/video zapisi

ocjenski radovi

radovi objavljeni u zbornicima

monografije

poglavlja u knjigama

razni izvještaji

- u FULIR je do sada arhiviran i određeni dio dokumentarne građe o IRB-u koji je prethodno digitaliziran u sklopu procesa digitalizacije dokumentarne građe:
 - zbirka Godišnjih izvještaja Instituta Ruđer Bošković
 - zbirka RBI Annual Reports-a
 - zbirka Znanstvenog glasila IRB-a – Ruđer

PRISTUP:

- u skladu s preporukama na razini ustanove, kao i vlasničkim pravima, autori odlučuju hoće li njihov rad (full-text) biti slobodno dostupan ili ne, tj. koja grupa korisnika će ga moći dohvatiti
- metapodaci pojedinog objekta vidljivi su svima
- ukoliko postoji inicijalno ograničenje pristupa nekom radu, "vanjski" korisnik ipak može vrlo jednostavno poslati zahtjev autoru/autorima za dozvolu pristupa putem korisničkog sučelja na web-u

ZAŠTO POHRANITI U FULIR?

- dobrobiti otvorenog pristupa:
 - javnost ima uvid u rezultate znanstvenih istraživanja financiranih javnim sredstvima
 - povećavanje vidljivosti znanstvenika i vidljivosti rezultata znanstvenih istraživanja koje provode te na taj način povećavaju i vjerojatnost da će njihov rad naići na veći odjek u znanstvenoj zajednici
 - povećana citiranost radova u otvorenom pristupu
- otvoreni pristup znanstvenim informacijama općenito doprinosi i bržem i ravnomjernijem razvoju znanosti u cijelom svijetu

FULIR

Primje r

Centar za
Znanstvene
Informacije

OTVORENE LICENCIJE

Način na koji nositelj autorskih prava (autor ili drugi nositelj prava) može dozvoliti široj javnosti uporabu svojih djela.

RAZLIKA IZMEĐU AUTORSKOG PRAVA I LICENCE

Autorsko pravo štiti originalna intelektualna djela s individualnim karakterom, izražena u nekom obliku.

- Korištenje djela treba pristanak autora (nositelja prava) ili zakonsku iznimku.

Licenca znači dopuštenje koje vlasnik djela daje drugima za korištenje (ili izmjenu) djela.

- Licenca je "obećanje da se neće tužiti" ako se poštuju uvjeti.
- Autorsko pravo ostaje kod autora, licenca daje prava korisnicima.

CREATIVE COMMONS LICENCIJE

- Omogućuju autorima da jasno naznače koja prava zadržavaju, a koja ustupaju korisnicima.
- Licencije štite korisnike od kršenja autorskih prava ako se poštuju njihovi uvjeti.
- Dodjeljuju se unaprijed, prije korištenja djela.
- Alternativa su potpunoj zaštiti autorskog prava ("All Rights Reserved") i omogućuju autorima da omoguće djelomična prava korištenja ("Some Rights Reserved").
- CC licenca odgovara na pitanje: **"Što smijem raditi s ovim djelom?"**
 - Smijete li koristiti djelo?
 - Na koji način?
 - Postoje li ograničenja?
 - Kako pravilno navesti autora?

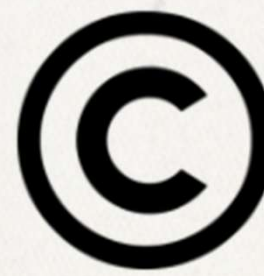
CREATIVE COMMONS LICENCIJE

No Copyright

Some Rights Reserved

All Rights Reserved

CREATIVE COMMONS LICENCIJE

*Drago mi je da koristite moj
rad, pod uvjetom da poštujete
nekoliko osnovnih pravila.*

PRIPAZI!

Licencije **CC BY-ND** i **CC BY-NC-ND** ne dopuštaju mijenjanje ni preradu djela, što ih čini ograničenim i suprotnim principima otvorene znanosti.

NAJMANJE
RESTRIKCIJA

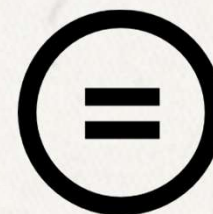

NAJVIŠE
RESTRIKCIJA

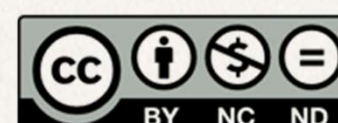
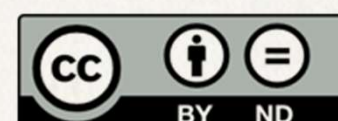
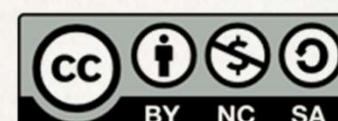
CREATIVE COMMONS LICENCIJE: UVJETI

Kombinacija ova četiri uvjeta čini šest licenci.

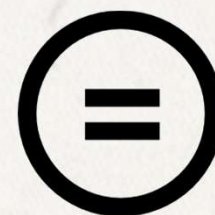
Uvjet Attribution (BY) (uz imenovanje izvornog autora) znači da svi korisnici djela koji ima ovaj atribut u licenci moraju navesti autora.

- Ovaj element se nalazi u svim CC licencijama.

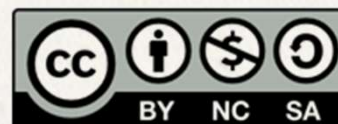
CREATIVE COMMONS LICENCIJE: UVJETI

Kombinacija ova četiri uvjeta čini šest licenci.

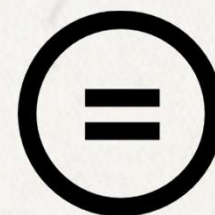
Uvjet ShareAlike (SA) (dijeljenje pod istim uvjetima kao i izvorno djelo) znači da ako netko prilagodi ili izmjeni djelo pod tom licencom, mora svoje djelo također licencirati pod istom ili kompatibilnom licencijom, čime se osigurava da izvedena djela ostaju slobodno dostupna pod istim uvjetima.

- Ne odnosi se na jednostavno kopiranje.
- Ovaj uvjet se nalazi u dvije od šest CC licenci.

CREATIVE COMMONS LICENCIJE: UVJETI

Kombinacija ova četiri uvjeta čini šest licenci.

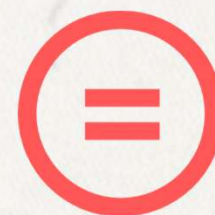
Uvjet NonCommercial (NC) (dijeljenje kao nekomercijalno djelo) znači da djelo nije dopušteno koristiti u komercijalne svrhe, odnosno za bilo kakvu uporabu usmjerenu na komercijalnu korist ili novčanu naknadu.

- Ovaj uvjet se nalazi u tri od šest CC licenci.

CREATIVE COMMONS LICENCIJE: UVJETI

Kombinacija ova četiri uvjeta čini šest licenci.

Uvjet NoDerivatives (ND) (dijeljenje bez prerade) znači da se djelo može kopirati u izvornom obliku, ali nije dozvoljeno njegovo mijenjanje ili prilagođavanje.

- Ovaj uvjet prisutan je u dvije od šest CC licenci.

ZAPAMTITE

- Svako vaše djelo može imati licencu, a može je dodijeliti samo vlasnik autorskog prava..
- Licenca je pravno obvezujuća i ne može se povući za vrijeme trajanja autorskih prava.
- Zahtjevi financijera **Obzor Europa** i **HRZZ** obvezno uključuju korištenje **CC licenci** (posebice **CC BY**)
- Možete provjeriti informacije o troškovima objave, autorskim pravima i licenciranju na platformama **Open Policy Finder** (nekadašnji SHERPA/RoMEO) i **DOAJ**.
- Preprinte možete licencirati s **CC BY** licencom, a **DOI** preprinta služi kao dokaz vašeg istraživačkog doprinosa.
- Postoji i alat **CC Zero (CC0)** koja omogućuje autorima da djelo naprave javnim dobrom, dopuštajući svima slobodno korištenje, prilagođavanje i distribuciju bez ikakvih uvjeta.
- Autor koji želi zadržati pravo objavljivanja i raspačavanja svog rada unatoč ograničenjima izdavača može koristiti dva predloška **cOAlition S**, kojima dodaje svoje uvjete kako bi osigurao širu vidljivost rada.

HVALA NA

PAŽNJI!

PITANJA?

knjiznica@irb.hr

**Centar za
Znanstvene
Informacije**